

dott lelkeszi tevékenységformáknak, mint pl. a prédikáció, misézés, gyóntatás. Egész életével pap, nem ennek bizonyos töredékeivel. Az ilyen papi lelkiségre és egyéniségre épülhet az Egyház, sőt az emberiség jövője is.

IRODALOM:

Thomas J. Peters/Robert H. Waterman: In Search of Excellence. Warner Books, New York 1984.

Patrick McCaslin/Michael G. Lawler: Sacrament of Service. Paulist Press, New York/Mahwah 1988.

Nemeshegyi Péter

A KERESZTÉNY A SZEKULARIZÁLT JAPÁNBAN

Kereszténynek lenni Japánban nem könnyű. Sohasem volt az. Sőt, a nem szekularizált régi Japánban sokkal nehezebb volt a keresztény élete, mint ma. Több mint kétszázötven éven át, 1615-től 1873-ig halálbüntetés mellett tilos volt kereszténynek lenni. És mégis voltak keresztények! Tavalyelőtt látogattam meg a Nagaszaki közelében, Ómura városkában kivégzett vértanúk sírjait. Bár tilos volt kereszténynek lenni, de az Ómura környéki szegény parasztemberek titokban élték – és adták tovább gyermekeiknek – hitüket. Papjuk nem volt, mert valamennyit kivégezték vagy kikergették az országból; így nem volt miséjük sem. De rejtve buzgón együtt imádkoztak és maguk keresztelték gyerekeiket. Egy nap azonban, 1658-ban, egyikük benn járt Nagaszaki városában és itókázás közben kikottyantotta, hogy az ő vidékükön még sokan tartják Krisztus hitét. Meghallotta ezt egy besúgó és azonnal rajtuk ütött a rendőrség. Több mint kétszáz férfit, asszonyt, gyereket lefejeztek. A hóhérok a fej nélküli testeket egy helyen, a levágott fejeket pedig egy húszpercnyi járásra levő másik helyre temették, „nehogy feltámadjanak“. De semmi emberi erő nem gátolhatja a vértanúk életét. Most Krisztussal élnek és három szép bronzszobor idézi fel áldozatuk emlékét: egy-egy térdelve imádkozó keresztényt ábrázoló szobor a két temetőhelyen és egy nagy dombormű a volt vesztőhelyen. Az ezeket a helyeket látogató sok zarándok élő bizonyíték arra, hogy most is termékeny mag a vértanúk vére.

1873-ban megadták Japánban a vallásszabadságot és a néhány évvel előbb elfogott, börtönben sínylődő Nagaszaki környéki keresztények visszatérhettek falujukba. A minden nyomástól mentes, teljes vallásszabadság a második világháború után, 1945-ben köszöntött be. Így ma is nehéz ugyan Japánban kereszténynek lenni, de egészen más okok miatt, mint azelőtt. A vallásszabadság jelenleg száz százalékos. Minden vallási felekezet szabadon működhet. Minden állami ellenőrzés nélkül tarthatja összejöveteleit, nevezheti ki vagy választhatja meg vezetőit. Könyveket, folyóiratokat adhat ki. Nevelheti iskoláiban a

fiataliságot, ápolhatja kórházaiban a betegeket és öregeket, építheti templomait, rendházait, szentélyeit, lelkigyakorlatos és egyéb házait. Olyan nagy a vallásszabadság, hogy egyes csoportok tapintatlanul ki is használják a társadalom engedékenységet. Van például egy kis protestáns felekezet, melynek hívei rudakra erősített hangszórókkal felszerelve jelennek meg minden évben karácsony és újév táján Tokió legforgalmasabb terein, sőt még a japánok nemzeti szentélye, a Meidzsi-dzsingu előtt is, és magnószalagra felvett szöveget bömböltetnek. Arra buzdítják az embereket, hogy higgyenek az egy Istenben és Jézus Krisztusban. Az ilyen „igehirdetésnek” természetesen nincs semmi foganatja és csak bosszantja azt a több milliós japánt, akik újévkor a Meidzsi-dzsingu-hoz zarándokolnak. A rendőrség még az ilyen oktalan vallási propagandát sem állítja le, ami mutatja, hogy mekkora itt a tolerancia.

A mai Japán

Ma tehát Japánban kereszténynek lenni nem azért nehéz, mert tilos, hanem azért, mert csöpp vagyunk az óriási tengerben: 430 000 katolikus és körülbelül ugyanannyi protestáns a 120 milliós társadalomban. Milyen ennek a társadalomnak a jellege? Valóban „szekularizált”, vagyis a vallástól elszakadt társadalom? A kérdésre nehéz válaszolni. Tény, hogy sok japán, főképp a fiatalok, nem vallják magukat egy meghatározott vallási felekezet híveinek. Napi vagy heti imagyakorlatok nem tartoznak a japánok életrendjéhez. De újévkor a lakosság túlnyomó többsége elzarándokol valamelyik neves sintoista vagy buddhista szentélyhez. Szépen összeteszi kezét, megköszöni „valakinek” az előző évben kapott segítséget, oltalmat kér az új esztendőre, perselybe dobja adományát és megkönnyebbült lélekkel távozik. A számtalan szentély ünnepnapjain is rengeteg ember gyűl össze vidám ünneplésre. Augusztusban, a halottak napján mindenki táncol az elhunytak emlékére, kis mécseseket hordó papírhajócskákat eresztenek le a folyókon, hogy elbúcsúztassák szeretteiket, akik ezekben a napokban a közelükben voltak. Sokan járnak elmélni a zen-kolostorokba, imádkozva másszák meg a szent hegyeket és látogatják buddhista szentjeik sírjait.

De a legfeltűnőbb jelenség az ún. „új vallások”, sőt a „legújabb vallások” gombaszerű elszaporodása. Úgy mondják, hogy csak Tokióban 600 ilyen „új” és „legújabb” vallási csoport működik. Sok közülük parányi gyülekezet, de vannak olyan új vallások is, melyek 40–50 év alatt több millió hívőt vonzottak magukhoz. A legtöbb ilyen vallás a buddhizmus valamilyen válfaja, de sok a keresztény elemeket tartalmazó szinkretista felekezet is. Ezekben a csoportokban találja meg sok ember azt az egységélményt, melyet a nagyvárosok sivatagjában hiányol.

Az új vallásoknak ez a burjánzása mutatja, hogy a mai japán ember lelkében betöltésre vágyakozó űr tátong. Nem anyagiak hiányából származik. Japán jómódú ország. Az áruházak, üzletek telis-tele vannak mindennel, amit szem és száj megkíván. Az életszínvonal magas, a betegség-, öregbiztosítás, vala-

mint a munkanélküliek életminimuma törvényileg biztosítva. A társadalom kerekéi jól forognak. Az emberek dolgoznak, tiszták, illedelmesek, előzékenyek. Öröm egy boltba vagy vendéglőbe betérni: mindenki kedves, barátságos, mosolygós. A vonatok, villamosok, autóbuszok óramű pontossággal járnak. Bőséges alkalom van kulturális élményekre és mindenféle szórakozásra. A közbiztonság kiváló, aránylag kevés a bűntény, és a lakosság bizalmát élvező rendőrség a legtöbb bűnözőt kézrekeríti. Így például Japánban is voltak zsarolás céljából elkövetett ember- és gyermekrablások, de eddig valamennyi tettest előbb-utóbb elfogták. A politikai élet a demokrácia szabályai szerint folyik, titkos, szabad választásokkal és a parlamentnek felelős kormánnyal. Kötelező katonai szolgálat nincs. Japánban az új alkotmánya szerint nem szabad hadsereget tartania, ezért egy kis létszámú, de jól felfegyverzett „önvédelmi tagozat” tölti be a hadsereg feladatát. Katonai puccs a mai Japánban elképzelhetetlen.

Vannak-e ennek a derűs képnek árnyoldalai is? De még mennyire! Számos jelenség mutatja, hogy ebben a szépen működő társadalomban „tárnak búgnak” az emberek lelkében. Egyre növekszik a válások száma és így sok család szétesik. Évente több százezerre rúg a magzatelhajtások száma. A hetenként milliós példányszámban megjelenő folyóiratok a léhaság tárháza és a pornográfia határát súrolják. A nagyvárosok vendégektől nyüzsgő mulatónegyedek tele vannak a szeméretlenség minden fajtát kínáló lebujukkal. Sok az öngyilkosság és újabban középiskolások, sőt elemisták is eldobják maguktól az életüket. Egy népszerű énekesnő öngyilkosságát diákok és diáklányok egész sorának öngyilkossága követte. Sok iskolában divatba jött, hogy falkába verődött diákok összefogva egy áldozatot kiszemelnek társaik közül és azt bántalmazzák, ütlegetik, kínozzák folyamatosan. Azután vannak a társadalom hálójából kiesett toprongyosok, akik rongyosan, piszkosan vánszorognak az utcákon, alkalmi munkákkal szerzett keresetüket elisszák, nyomornegyedekben tengetik életüket. Zárt a japán társadalmi élet. Az ázsiai országokból jött és ott tartózkodó embereket nem fogadják be, lenézik. Arra sem gondolnak, hogy kereskedelmi és ipari vállalatok milyen károkat okoznak Ázsia egyéb országai szegényeinek.

De a mai japán társadalom legnagyobb baja az, hogy sok-sok ember nem tudja, mi célra született, s miért él. Ha az ember nem eszmél rá arra, hogy van Isten, aki a végtelen szépség, jóság és szeretet, aki minden embert szívébe fogad; hogy minden embernek közvetlen kapcsolata van Istennel és ezért élete örök érték, akkor ez az ember mindenféle véges érték, vagy ál-érték hajhászására adja magát és így belsőleg üressé válik. Ezért folyik itt Japánban olyan áldatlan versengés a tanulók között azért, hogy a nehéz felvételi vizsgákon át-ésve bejussanak neves iskolákba és így biztosítsák karrierjüket. Azért költenek vagyonokat esküvői szertartásokra és lakomákra, hogy vagyonukat fitogtassák. Azért költenek a vállalatok milliókat arra, hogy etessék, itassák, mulatóhelyekre vigyék ügyfeleiket és alkalmazottaikat, hogy felülmardjanak a versengésben.

Ezért csoportosulnak a művészetben, tudományban, vallásban a „tanítványok” valami mester köré, hogy érdekeiket védjék az általános tülekedésben. Ezért olyan a felszállás a tömött villamosokra, mint egy vár megrohamozása: harc az ülőhelyekért. Még sokáig folytathatnánk e jelenségek felsorolását. Mindennek az az oka, hogy hiányzik ebből a társadalomból a derűs, nagy, kék égboltként mindent átfogó jó Isten. „Perc-emberkéék dáridója tart” (Ady) és így nem hallat-szik a végtelenség és örökkévalóság csendjének zsongása. Érzi ezt sok japán is és ezért fordul érdeklődésük mindinkább a katolikus egyház felé: megsejtik, hogy itt megtalálható az, ami nekik hiányzik.

A keresztények feladata

Kereszténynek lenni azért nehéz a mai Japánban, mert a fenn vázolt társadalom értékskálái, előítéletei, szokásai állandó kísértést jelentenek a keresztények számára, hogy ne csak a jót vegyék át ebből a társadalomból, hanem azt a rosszat is, ami ellenkezik Jézus tanításával. Az ilyen világban a keresztények feladata az, hogy szívvel-lélekkel Jézus tanítványai legyenek és tegyék, amit Jézus tanítványai mindig tettek. Jézus négy parancsot ad híveinek: 1) Hirdessétek az evangéliumot!, 2) Legyetek egygél!, 3) Imádkozzatok!, 4) Szolgáljatok! A Szentírás görög szavaival mondvá, a kereszténység négy feladata: kérésgma, koinómia, liturgia, diakónia. Ez az, amit a katolikusoknak tenniük kell és amit tesznek is a mai szekularizált Japánban.

1) Hirdessétek az evangéliumot!

Tavalyelőtt a japán püspökök kiáltvánnyal fordultak híveikhez, melyben ki-mondták: a japán katolikus egyház elsődleges feladata: megosztani hitünk örömét azokkal, akik még nem gyűltek össze az Úr asztala köré, hogy ők is **hittel felvegyék a keresztység szentségét és velünk együtt az Isten szeretetének legyenek tanúi.** Idén ősszel katolikus nagygyűlés lesz Kjótóban, ahol megvitat-ják, hogy miként lehet legjobban megfelelni ennek a feladatnak, melyről már Szent Pál tanította: „Kevésbe veszem életemet, csakhogy teljesítsem a felada-tot, amelyet Urunk Jézus bízott rám: tanúságot tenni az Isten kegyelmét hir-dető evangéliumról” (ApCsel 20,24).

Amint már Ágoston mondta, az evangélium eredményes hirdetésének leg-fontosabb feltétele az, hogy hirdetői örömmel hirdessék azt. Ha a keresztények számára nem öröm a hit és szeretet, hanem nehéz teher és kedvetlenül viselt kötelesség, akkor nem lesz foganatja semmiféle hitterjesztő propagandának. Az olyan keresztény közösség hite „ragályos”, amely megvalósította Pál buzdí-tását: „Senki ne fizessen rosszal a rosszért. TörekedjeteK mindig jót tenni egy-mással és mindenkivel. Legyetek mindig derűsek. Imádkozzatok szüntelenül. Adjatok hálát mindenért” (1Tesz 5,15-17).

Az evangélium terjesztéséhez azonban feltétlenül szükséges az is, hogy a keresztények ne csak lelkük mélyén vagy maguk között örüljenek, hanem meg-nyíljanak mások felé, megismertessék másokkal is Jézust, és alkalmat adjanak

másoknak is arra, hogy kapcsolatba kerüljenek keresztény közösségekkel. Háromszáz éven át verték itt az emberek fejébe, hogy a kereszténység gonosz vallás, és ezért még kicsit féltének a keresztények. De, hála Istennek, ezek az előítéletek nagyrészt már eltűntek. Az emberek szíve megnyílik Jézus felé. Ezért tudtam múlt karácsonykor megint 22 felnőttet keresztelni, kezdve 19 éves jóképű diáktól és kedves ápolónő-növendéktől, fiatal zongoraművésznőn és banktisztviselő családapán, neves regényírónőn és jóhumorú film-díszlettervezőn keresztül, egészen egy 70 éves nyugdíjas úriemberig és egy 75 éves özvegy nagymamáig. Mind boldogok voltak és már nem egy közülük terjeszti tovább a hitet ismerősei körében.

Az ókori egyházban úgy terjedt a hit, mint tűz az erdőben. Nem hivatásos hittérítők fejtettek ki propagandát, hanem az egyszerű hívek lelkének lángja csapott át másokra. Megérezték az emberek, hogy a keresztények gondolkodnak, szebben élnek és szebben halnak meg másoknál. Ezért terjedt a hit futótűzként.

2) Legyetek egygyé!

Az ilyen hiterjesztéshez azonban feltétlenül szükséges az, hogy a keresztények egygyé legyenek. Már Jézus így imádkozott: „Legyenek mindnyájan egygyé. Amint Te, Atyám, bennem vagy és én Tebenned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy Te küldtél engem“ (Jn 17,21). Nincs nagyobb akadály a kereszténység terjedésének, mint az, hogy maguk a keresztények megoszlanak egymás között, egymást marják, egymást gyűlölik, egymást irtják. A még mindig megoldatlan egyházszakadás az evangélium hirdetésének legnagyobb kerékkötője. A keresztény egyházaknak mindent meg kell tehát tenniük azért, hogy egymáshoz közelebb kerüljenek, pápánk példájára minden nap a keresztények egységéért imádkozzanak, a már fennálló részleges egységnek örvendjenek, ahol csak lehet, egymással közreműködjenek, és végül Isten csodás segítségével újra egygyé legyenek.

Persze feltétlenül szükséges, hogy egység legyen minden egyes keresztény közösség kebelén belül is. Idézzük megint Pált: „Mint Istennek szent és kedves választottai öltések magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelídséget és a türelmet. Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasa van a másik ellen. Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke. S Krisztus békéje töltsen be szíveteket, hiszen erre vagytok hivatva, egy testben. Legyetek hálásak“ (Kol 3,12-16). Lehet-e így élni? Emberi erővel nem, de Isten erejével igen. Ezért részesülünk együtt Krisztus testében, hogy ugyanazt az egy isteni életet éljük, Krisztus által, Krisztusért, egymásért. Akik furcsa új vallásokban keresnek meleg otthont, Isten krisztusi családjában fogják megtalálni azt.

A japán egyházközségek sokféle módon igyekeznek, hogy megteremtsek ezt a testvéri, baráti légkört. Sok mozgalom, csoportosulás szolgál a hívek kö-

zötti benső viszony kialakítására a nagyobb plébániákon. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy ez az egység ne legyen egy másokat kizáró klub egysége. „Boldogok a béketeremtők, mert Isten fiainak hívja őket” – mondotta Jézus (Mt 5,9). A keresztény ember „béketeremtő” mindenütt, ahol él: családjában, munkahelyén, iskolájában. Nem ítélkezik, nem perlekedik, nem ármánykodik, nem intrikál, nem pletykál, nem szól meg senkit, hanem azt a békét sugározza, melyet Istentől kapott. Senki sem írta le szebben ezt a békét, mint Reményik Sándor „Béke” című versében:

„Valami furcsa összehangolódás,
Valami ritka rend, –
Széthúzó erők erős egyensúlya,
Mély belső bizonyosság idebent –
Bizonyosság arról, hogy élni jó,
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés . . .
És végül meghalni is szép . . .
A Béke ez!” . . .

A keresztények szent feladata, ilyen békében élni, ilyen békét sugározni, a mindig siető, tülekedő, habzsoló, elégedetlenkedő társadalomban. Nemcsak Japánban, hanem az egész világon.

3) Imádkoztatok!

A békében és szeretetben élő keresztények nagy feladata az imádság. A Szentírás „királyi papság”-nak nevez bennünket (1Pt 2,9). A papok közbenjárók. Az egész keresztény egyház közbenjáró imát végez a világért, a világ helyett.

Másképp látja Isten és másképp látják az emberek a világot. Az ember szemé Japánban a felhőkarcolók, szuperexpressz vonatok, pompás áruházak, hatalmas banképületek, vágatató autócsordák tömegén akad meg. Az Isten szeme pedig azokon a kis csoportokon nyugszik, ahol egy maroknyi hívő veszi körül a Bárány oltárát, kinek vére megváltotta a világot; azon a karmelita apácán, aki égő áldozatként ajánlja fel egész életét az ima oltárán; azon a rákos betegen, aki fájdalmait békésen fogadja Isten kezéből, „kiegészítvén testében azt, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik az Egyháznak” – sőt az egész világnak – „javára” (Kol 1,24). A világban élő keresztény embernek a legfontosabb feladata az, hogy folytassa Jézus imáját mindenkiért. Csak ha mindenkiért imádkozunk, leszünk képesek arra, hogy mindenkinek szolgáljünk.

4) Szolgáljatok!

Mindenkinek szolgálni: ez a II. Vatikáni Zsinat által nagyon kihangsúlyozott negyedik feladat. Jézus példájára szolgáljunk minden embernek, főképp a szegényeknek. Sokféle szegénység van, és a japán katolikus egyház igyekszik, hogy szolgáljon ezeknek a szegényeknek – keresztényeknek és nem-keresztényeknek egyaránt. A japán püspöki kar fentemlített kiáltványában a japán

egyház második legfontosabb feladatául a szegények szolgálatát tűzte ki. A mai jómódú japán társadalom nagy szegényei az elhagyott öregek, akik senki-nek sem kellene. Az egyház számos öregotthont tart fenn számukra, ahol apá-cák áldozatos vezetésével sok önzetlen ember szolgál végtelen kedvességgel és türelemmel az öregeknek. A mai társadalom nagy szegényei a felbomlott családok gyerekei, akik szintén nem kellene senkinek; a japán egyház állami támogatással meleg otthonokat teremtett ezeknek a gyerekeknek. A mai társadalom nagy szegényei az anyaméhben meggyilkolt védtelen magzatok; a japán egyház püspökeinek kiáltványa, kalcuttai Teréz anya itteni előadásai és számos neves hívő tevékenysége által harcol ez ellen a nagyarányú bűncselekmény ellen. A mai társadalom szegényei a nyomornegyedekben tengődő toprongyosok; a japán keresztények, katolikusok és protestánsok egyaránt, járják ezeket a negyedeket, étkezdéket tartanak fenn a szegények számára, emberként bán-nak ezekkel a szerencsétlenekkel. A mai japán társadalom nagy szegényei a megalázó megkülönböztetésekkel sújtott egyes külföldiek; a japán keresztények hangosan tiltakoznak az ilyen megkülönböztetések ellen. Sokszor felemelték a püspökök, papok és hívők hangjukat az ellen is, hogy japán vállalatok kizsák-mányolják Ázsia szegény országait. A japán püspökök több ízben kértek nemze-tük nevében nyíltan bocsánatot azoktól az ázsiai országoktól, melyek a háború alatt szenvedtek a japán hadseregtől. Így lett a japán katolikus egyház a japán társadalom számára mintegy a lelkiismeret hangja, és minthogy minden ember szívében működik a lelkiismeret, ez a hang visszhangra is talál. Persze még sokkal többet kellene tennie ezen a téren az egyháznak: nem felejtheti el, hogy az emberek legnagyobb szegénysége nem az anyagi nyomorúság, hanem „re-mény híján és Isten nélkül élni a világban“ (Ef 2,12). Ezért tér vissza mindig az egyház első feladatához: tanúságot tenni az Isten kegyelmét hirdető evan-géliumról.

Hang az ókor egyházából

Fejtegetéseink legjobb befejezése egy idézet lesz a Diognétoszhoz írt levél-ből. Ezt a levelet egy ismeretlen keresztény írta, valószínűleg a 2. vagy 3. szá-zadban, amikor a Római Birodalom még üldözte a kereszténységet. Az akkori világ ugyan nem volt szekularizált, de épp oly kereszténytelen volt, mint a mai. Halljuk hát, hogy miként fogta fel hivatását egy akkori keresztény:

Úgy lakoznak a keresztények a világban, mint lélek a testben.

A lélek a test minden tagját áthatja, a keresztények is minden városban ott találhatók.

A lélek a testben lakozik, de nem a testből való. A keresztények is a világ-ban laknak, de nem e világból valók.

A lélek nem bántja a testet, de a test gyűlöli és harcol ellene, mert gyönyö-reit tiltja. A keresztények sem bántják a világot, de a világ gyűlöli őket, mert ellenzik gyönyöreit.

A testgyűlölte lélek szereti a testet és annak tagjait; a keresztények is sze-retik gyűlölőiket.

Testbe zárt a lélek, de a lélek révén áll fenn a test; a keresztények is a világ börtönében töltik életüket, de általuk áll fenn a világ.

Haihatatlan lélek lakik halandó testben; a keresztények is e hervadékony világban élnek, de égi hervadhatatlanságot remélnék.

Az étel és ital dolgában sanyargatott lélek megnemesedik; a keresztényeket is megsanyargatják, de egyre többen lesznek.

Isten oly fontos órhelyre állította őket, hogy megfutamodniuk nem szabad.

Németh József

TANÚSKODNAK EGY MÁSIK VILÁGRÓL

Hosszasan vitatkozhatnánk a kérdésről: Mennyiben tekinthető szekularizált-nak a hitleri, náci világ? Isten neve, „a germánok istene” elég gyakran felhangzott, ott volt az SS-katonák övéin is. De hívőbbé, természetfelettibbé alakította-e ez Hitler követőinek mindennapi életét? Ellenkezőleg: porhintés volt, csak lát-szat-vallásosság. A gyakorlatban az erő, az erőszak, a hatalom és a terror uralkodott, s milliók estek az emberi gőg és örület áldozatául. Hitler és társai pusztán evilági, azaz szekularizált világot akartak felépíteni: egyedül a faj és a vér erejéből remélték a megváltást. A kik valóban hittek Istenben, gúny és kipellen-gézés tárgyai lettek, pusztulniuk kellett, mert szerintük gyengék és méltatlanok voltak a megmaradásra. S jaj volt annak, aki kétségbe merete vonni a „felsőbbrendű ember” mítoszát: menthetetlenül bezárult mögötte a koncent-rációs táborok kapuja.

Vagy talán mégsem „menthetetlenül” adták életüket ezrek és ezrek Krisztus és az embertestvér szeretetéért? Igen, hisszük, mert Beléje vetették bizalmukat, örök életet nyertek, s Vele együtt dicsérik az Atyát s könyörögnek a Lélek erejéért számunkra is. Az evilági hatalmak előtt vereséget szenvedtek, de Isten megdicsőítette őket. Ennek a hitnek adott kifejezést II. János Pál pápa legutóbbi NSZK-ban végzett látogatása. Már a látogatás mottója is ezt tükrözte: A hit tanúi. A kimagasló esemény középpontjában ugyanis két boldoggá avatás állt. Május elsején, Kölnben a zsidó származású neves filozófusnő, Edith Steint, rendi nevén: Keresztről nevezett Teréz Benedicta karmelita nővért állította számunkra példaképül, május harmadikán pedig München apostolát, a rendíthetetlen P. Rupert Mayer jezsuita atyát nyilvánította boldoggá. Mindketten vég-sőkig menő következetességgel tanúskodtak arról, hogy ezen a földön az egymás iránti szeretet a legfőbb érték, viszont ennek igazi, megrendíthetetlen alap-ját csak a Jézus Krisztusban magát kinyilatkoztató Isten képes biztosítani. Hitükért készek voltak mindent feláldozni.

Edith Stein életének körvonalait már megrajzoltuk 19. számunkban (Szol-gálat, 1973/3), s Rupert Mayer pályafutását a Szolgálat melléklete, a Sugárzó